

Staatsexamen HAVO
2019

handvaardigheid praktisch examen

Oefenmateriaal voor het praktisch examen handvaardigheid

Informatie voor de kandidaat tijdens het praktisch examen.

Gebruik het STAPPENPLAN als leidraad voor de hele dag.

De totale tijd van het examen is 6 uur.

Materiaal en werkwijze kunnen vrij gekozen worden binnen de mogelijkheden van de examenlocatie.

Werkwijze:

- Lees de opdrachten goed door.
- Verzamel eventueel plaatjes via internet of tijdschriften.
- Maak meerdere kleine schetsen.
- Schrijf bij elk idee in woorden kort op waar je aan denkt.
- Werk de schetsen eventueel met kleurpotloden uit.
- Zoek het juiste materiaal bij de opdracht.
- Bewaar schetsen, opgeschreven gedachten en probeersels voor het eindgesprek.
- Houd middels het stappenplan de tijd in de gaten.

Vul tijdens en na afloop het werkverslag in.

Bij de beoordeling wordt gelet op:

- Voldoet het werkstuk aan de gestelde opdracht?
- Heb je verschillende ideeën onderzocht en maak je die ideeën zichtbaar in het ontwerpproces?
- Heb je een origineel idee gekozen?
- Heb je de juiste beeldende middelen toegepast, zoals het juiste materiaal, techniek en de beeldende aspecten zoals vorm, compositie, ruimte, kleur, structuur?
- Is het werkstuk goed afgewerkt?
- De per opdracht vermelde aandachtspunten.

Thema: Water

Het thema Water ken je al uit de voorbereidingsperiode voor dit examen. Je kon je toen al toeleggen op het verbeelden van dit thema. Vandaag ga je hiermee verder en kun je uit onderstaande opdrachten kiezen. Succes!

Kies vandaag voor één van de volgende opdrachten:

1. Plastic soep

Per jaar komt meer dan 5 miljoen ton plastic afval in zee terecht. Dit kost miljoenen zeedieren en planten het leven. Het plastic verteert niet, het valt uiteen in steeds kleinere stukjes. Door al deze kleine stukjes plastic in het water, veranderen onze oceanen in een plastic soep.

Ontwerp een sculptuur waarin de plastic soep centraal staat.

Je maakt eerst drie verschillende kleine driedimensionale studies waarin je verschillende ideeën voor je sculptuur onderzoekt en tevens diverse materialen uitprobeert.

Het staat je vrij om ook tweedimensionaal te schetsen, maar dit is niet verplicht.

Werk je uiteindelijke idee uit in een eindwerkstuk.

Formaat: minimaal 20 x 20 x 25 cm, in overleg met de examinatoren

Materiaal: naar eigen keuze in overleg met de examinatoren

Bij de beoordeling wordt gelet op:

1. Voldoet het werkstuk aan de gestelde opdracht?
2. Heb je verschillende ideeën onderzocht en maak je die ideeën zichtbaar in het ontwerpproces?
3. Heb je een origineel idee gekozen?
4. Heb je de juiste beeldende middelen toegepast, zoals het juiste materiaal, techniek en de beeldende aspecten zoals vorm, compositie, ruimte, kleur, structuur?
5. Is het werkstuk goed afgewerkt?
6. Staat de plastic soep zichtbaar centraal in je sculptuur?

2. Gedicht

Met m'n hoofd en één
oor op m'n kussen lig
ik rustig te hopen dat
je ondertussen als
zwembadwater uit m'n
hoofd zal lopen

Uit: Lars van der Werf, *Heb lief*, 2016

Maak naar aanleiding van bovenstaand gedicht een werkstuk waarin de strekking van het gedicht tot uiting komt.

Je maakt minimaal drie verschillende driedimensionale studies waarin je jouw visie op het gedicht onderzoekt en tevens diverse materialen uitprobeert. Het staat je vrij om ook tweedimensionaal te schetsen, maar dit is niet verplicht.

Werk jouw uiteindelijke idee uit in een eindwerkstuk.

Formaat eindwerkstuk: in overleg met de examinatoren

Materiaal: naar eigen keuze in overleg met de examinatoren

Bij de beoordeling wordt gelet op:

1. Voldoet het werkstuk aan de gestelde opdracht?
2. Heb je verschillende ideeën onderzocht en maak je die ideeën zichtbaar in het ontwerpproces?
3. Heb je een origineel idee gekozen?
4. Heb je de juiste beeldende middelen toegepast, zoals het juiste materiaal, techniek en de beeldende aspecten zoals vorm, compositie, ruimte, kleur, structuur?
5. Is het werkstuk goed afgewerkt?
6. Is in jouw eindwerkstuk de strekking van het gedicht duidelijk herkenbaar?

3. Wat in het water leeft

De wateren op aarde zijn de thuisbasis voor allerlei soort waterdieren en -planten. Sommigen zijn zo uniek dat ze pas eenmalig zijn gefotografeerd of gefilmd. Vaak hebben deze unieke soorten heel bijzondere vormen en kleuren.

Ontwerp een meubelstuk waarbij je je laat inspireren door de bijzondere vormen en kleuren van zo'n uniek waterdier of waterplant.

Je maakt drie verschillende driedimensionale studies van je ontwerp waarin je tevens diverse materialen uitprobeert.

Het staat je vrij om ook tweedimensionaal te schetsen, maar dit is niet verplicht.

Laat in je schetsen zien hoe je hebt nagedacht over het soort meubelstuk en de omgeving waar je meubelstuk zou passen.

Werk jouw uiteindelijke idee uit in een prototype op schaal.

Formaat eindwerkstuk: in overleg met de examinatoren

Materiaal: naar eigen keuze in overleg met de examinatoren

Bij de beoordeling wordt gelet op:

1. Voldoet het werkstuk aan de gestelde opdracht?
2. Heb je verschillende ideeën onderzocht en maak je die ideeën zichtbaar in het ontwerpproces?
3. Heb je een origineel idee gekozen?
4. Heb je de juiste beeldende middelen toegepast, zoals het juiste materiaal, techniek en de beeldende aspecten zoals vorm, compositie, ruimte, kleur, structuur?
5. Is het werkstuk goed afgewerkt?
6. Is aan het meubelstuk te zien wat je inspiratiebron is?

4. Foto

Foto: F. Berkhout

Op de afbeelding hierboven zie je een foto die te maken heeft met het thema Water en dient als aanleiding en uitgangspunt voor jouw beeldende verwerking.

Waar inspireert de foto je toe? Laat dit zien in een werkstuk. Je bent vrij in je uitwerking maar het thema Water moet wel herkenbaar zijn in je eindwerkstuk. Geef van tevoren je uitgangspunten goed aan.

Eerst maak je minimaal drie verschillende driedimensionale studies waarin je ook diverse materialen uitprobeert.

Het staat je vrij om ook tweedimensionaal te schetsen, maar dit is niet verplicht.

Formaat: in overleg met de examinatoren

Materiaal eindwerkstuk: naar eigen keuze in overleg met de examinatoren

Bij de beoordeling wordt gelet op:

1. Voldoet het werkstuk aan de gestelde opdracht?
2. Heb je verschillende ideeën onderzocht en maak je die ideeën zichtbaar in het ontwerpproces?
3. Heb je een origineel idee gekozen?
4. Heb je de juiste beeldende middelen toegepast, zoals het juiste materiaal, techniek en de beeldende aspecten zoals vorm, compositie, ruimte, kleur, structuur?
5. Is het werkstuk goed afgewerkt?
6. Is het thema Water herkenbaar in je eindwerkstuk?

STAPPENPLAN TEKENEN / HANDVAARDIGHEID

INLEIDING

Hoe deel je deze examendag zo in dat je niet in tijdnood komt? Dit stappenplan geeft je een opzet. Je kunt deze dag 6 uur aan je examenopdracht werken, exclusief de 30 minuten pauze. Wanneer je pauze neemt en hoe lang, bespreek je met de examinatoren. Zij kunnen rekening houden met de pauzetijden die op de locatie gebruikelijk zijn. *De pauzetijd die hieronder wordt genoemd mag dus gewijzigd worden.*

Lees het stappenplan eerst geheel door voor je begint.

TIJD	STAPPENPLAN vmbo, havo, vwo
09.00- 09.15	1. ALLE OPDRACHTEN GOED LEZEN Lees ook de beoordelingscriteria die bij de opdrachten horen. Bij onduidelijkheden kun je een toelichting vragen.
09.15 -09.45	2. SCHETSEN MAKEN Bewaar en nummer alle schetsen. Niets weggooien.
09.45 - 10.30	3. KEUZE MAKEN VOOR ÉÉN OPDRACHT Oriënteer je op deze ene opdracht.
10.30 - 11.00	4. VERDIEPING VAN DE SCHETSFASE Welke schetsen wil je verder uitwerken? Deze schetsen kun je gebruiken als inspiratie voor materiaalonderzoek, proefjes of prototypes.
11.00 - 11.05	5. MAAK EEN KEUZE Kies het materiaal en de middelen; deze keuze gaat de basis vormen voor je eindwerkstuk. <u>Procesbeschrijving Deel 1 (havo/vwo) invullen.</u>
11.05 – 15.30	6. EINDOPDRACHT UITVOEREN Na afloop: procesbeschrijving Deel II (havo/vwo) of het werkverslag (vmbo) invullen.
PAUZE: 12.30 – 13.00	
15.30 - 17.00	7. EINDGESPREK, duur: 15 minuten Alles inleveren, ook jouw schetsen en prototype(s). In het gesprek geef je uitleg over je werkwijze en keuzes.

2019

Uit te reiken
aan de kandidaat
bij de start van
het praktisch examen

praktisch examen tekenen en handvaardigheid

Naam kandidaat _____

Kandidaatnummer _____

Niveau (havo of vwo) _____

Procesbeschrijving, deel 1 en 2

Procesbeschrijving deel 1

Deel 1 vul je in zodra je met het eindwerkstuk gaat beginnen. Deel 2 vul je in nadat je klaar bent met het eindwerkstuk. Het ingevulde formulier en het eindwerkstuk lever je daarna in bij de examinerator(en).

1. Wat is het nummer (en de titel) van de gekozen opdracht?

.....

Met welke inhoud wil je in de uitwerking rekening houden? Of:
Hoe wil je de opdracht interpreteren?

2. Inhoud: ¹

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Om dit te bereiken denk ik dat de volgende aspecten van belang zullen zijn:

a. Voorstelling: ²

.....

.....

.....

.....

Noot ¹ Beschrijf hier je inhoudelijke uitgangspunt(en) en/of het doel dat je gaat proberen te bereiken.
Ga, indien nodig, in op de te bereiken beeldende effecten en/of functie van je werk.

Noot ² Beschrijf hier welke voorstellingsaspecten van belang zijn voor de uitwerking van jouw ideeën.
Als je kiest voor een non-figuratieve uitwerking, werk hier dan jouw idee, inhoudelijk uitgangspunt en/of doel nader uit.

b. beeldende aspecten: ³

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c. Materialen en technieken: ⁴

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Let op: ga verder op de volgende pagina.

Noot ³ Beschrijf hier welke beeldende aspecten van belang zijn voor de uitwerking van jouw ideeën.
Verantwoord je keuze door in te gaan op de relatie tussen inhoud en vormgeving.

Noot ⁴ Geef hier aan welke materialen en technieken je denkt te gaan gebruiken.
Verantwoord je keuze door in te gaan op de relatie met de inhoud.

